

STATSMINISTERENS TALE VED ÅPNINGEN AV PRODUKTIVITETSKAMPANJEN
12. JANUAR 1982

Det blir ofte sagt at vi i Norge er mer enige om flere spørsmål enn vi later som i den daglige debatt. Det er nok riktig. Vi er stort sett enige om en rekke hovedmål for samfunnsutviklingen. Ofte er vi også enige om viktige deler av forklaringen på hvorfor det ikke går så bra som det burde, og om hva vi bør gjøre for å rette opp utviklingen. Produktivitetskampanjen er et løfterikt eksempel på dette.

2.

Bred enighet om betydningen av økt produktivitet er heller ikke noe nytt, og slett ikke i vårt land. Det har lenge vært et av våre fortrinn at partene i arbeidslivet hos oss har vært mindre uenige om grunnholdninger på dette område, enn man har sett i mange andre land. Man har blant annet hatt bredere forståelse for at høyere produksjon pr. sysselsatt ikke truer sysselsettingen, men i mange tilfelle er nødvendig for å trygge den. Og denne brede oppslutning om tiltak for økt produksjon pr. sysselsatt har utvilsomt bidradd meget til at vi kunne få en så lang periode med forholdsvis jevn og harmonisk økonomisk vekst, og full sysselsetting.

Men vi bør vel også erkjenne at nettopp denne langvarige stabile vekst bragte oss inn i en del alvorlige misforståelser. Høyere produktivitet ble i stigende grad betraktet som noe som kom av seg selv. Og man hadde slik tro på stadig større produktiv kraft i visse konkurranseutsatte deler av arbeidslivet, at man trodde at andre yrkesgrupper kunne legge mindre vekt på produktivitet.

Etter dette fikk vi den velkjente og meget alvorlige nedgang i produktivitetsveksten. På store områder fikk man endog betydelig direkte nedgang i produksjonen pr. sysselsatt. Og skadevirkningene av dette melder seg ikke bare direkte i form av 0-vekst eller endog nedgang i levestandard og

offentlige ytelser. Mindre produktivitet betyr dyrere varer og tjenester, sterkere inflasjon, og dermed enda sterkere bremses på fremgangen.

4.

Det er meget gledelig at denne uheldige utvikling ble møtt med at en rekke organisasjoner og institusjoner, på tvers av tradisjonelle skillelinjer, sammen tok initiativ til den kampanje for økt produktivitet som åpnes idag.

4

Dette betyr også at man i praksis har gått mot den farlige vrangforestilling at oljevirkosomheten alene kunne oppveie sviktende produktivitet på andre områder. Det ble jo forholdsvis tidlig klart at man kan risikere å tape mer på lav produktivitet utenfor oljevirkosomheten, enn man vinner på hele oljeproduksjonene. Senere har vi også fått tall som tyder på at oljeinntektene i de neste fire år vil bli anslagsvis 40 milliarder kroner mindre enn tidligere antatt. Dette understreker ytterligere at vi ikke kan løse våre økonomiske problemer på tilfredsstillende måte uten vesentlige fremskritt i arbeidet for høyere produktivitet.

Initiativtagerne har selvfølgelig ikke tenkt seg at en kampanje alene kan løse en vesentlig del av denne oppgave. Men kampanjen kan i høy grad påskynde og støtte en utvikling, som samtidig må fremmes ved andre tiltak for å stimulere til høyere effektivitet.

Initiativtagerne til kampanjen hadde spesiell tilknytning til industrien, og tok utgangspunkt i den. Men siden dette er kampanjens virkefelt blitt betydelig utvidet. Det materiale som presenteres i dag viser klart at en produktivitetskampanje som denne ikke kan være en ensidig industrikampanje, men må omfatte alle deler av det økonomiske liv, både landbruk og fiske, tjenesteytende næringer og ikke minst offentlig administrasjon og tjenesteyting.

Dette er nødvendig av flere grunner, blant annet fordi næringene virker gjensidig inn på hverandre. Bedret produktivitet innen samferdsel og offentlig administrasjon vil f.eks. ha direkte betydning for produktiviteten i mange produksjonsbedrifter.

Offentlig virksomhet kan ikke slå seg til ro med at den ikke er underlagt konkurranse, snarere tvert om. Når man må se i øynene at offentlig virksomhet ikke kan bli tilført vesentlig større ressurser i de nærmeste år - fordi nasjonalinntekten ikke vokser - kan vi ikke oppfylle våre felles ønsker om bedre offentlige ytelser uten bedre bruk av de ressurser som finnes. Det vil kort sagt si høyere produktivitet også i offentlig virksomhet.

8.

Handelen er også overmåte viktig for en effektiv utnyttelse av landets ressurser. Effektiv formidling av varer og tjenester betyr meget for vareproduksjonen og for forbrukerne. Vi kjenner alle til eksempler fra andre land på hvorledes mangel på effektivitet i omsetning bremser produksjon og velferd. Det er sikkert delte meninger om handelens andel i prisstigningen. Men det er utvilsomt enighet om at det å begrense de kostnadene som påløper fra varen forlater produsenten til den når frem til forbrukeren, er en av de meget viktige oppgaver i arbeidet for mindre prisstigning. Her er gjort meget, og kan gjøres enda mer.

Den offentlige medvirkning til produktivitetskampanjen ble vedtatt under den forrige regjeringen, under full tverrpolitisk enighet, og med aktiv medvirkning fra både Arbeidsgiverforeningen, Landsorganisasjonen og næringsorganisasjonene. Når kampanjen nå gjennomføres i denne regjerings tid, er dette også en markering av den brede enighet og oppslutning som hittil har preget kampanjen, og som vil være en forutsetning for å nå frem med et vellykket resultat.

Fordi samarbeid er så viktig for å nå reelle resultater, vil jeg gjerne også få understreke tverrpolitisk enighet om en del av de andre politiske forutsetninger for at arbeidet for høyere produktivitet skal lykkes. Den nåværende regjering slutter seg helt ut til uttalelsen i den forrige regjerings

10.

langtidsprogram om at "Arbeidsmarkedstiltakene og industripolitikken vil i større grad bli rettet inn på å fjerne det som hindrer produksjonsmessige og yrkesmessige omstillinger."

Dette samarbeidet skal også gjelde innenfor den enkelte bedrift og virksomhet, mellom ledelse og ansatte, og mellom de ulike avdelinger og funksjoner. Økt produktivitet krever økt informasjon og industrielt ansvar på hele arbeidsplassen.

Som jeg allerede har vært inne på er vi også helhjertet enige i uttalelsen i Langtidsprogrammet om at "Kravet om økt produktivitet må gjelde alle deler av arbeidslivet, også den offentlige sektor. Sentralt i produktivitetsarbeidet er lett adgang til bruk av ny teknologi."

Økt produktivitet er også i høy grad avhengig av god ledelse, og av rasjonelle avgjørelser av hvilke nye investeringer som man bør bruke knapp kapital til. Det er utvilsomt riktig som det sies i Langtidsprogrammet at "Investeringene i Norge synes hittil å ha gitt en lavere avkastning enn det som er vanlig i andre land." Men interessen for disse viktige sider av saken må selvfølgelig heller ikke svekke innsatsen for å få større produksjon og bedre tjenester med det personell og det utstyr som allerede finnes.

Vi har som nevnt i Norge en lang tradisjon for samarbeid om produksjonsfremmede tiltak, spesielt innen industrien. Det er dette tradisjonelle samarbeidet som kampanjen bygger på og som har preget alt forberedende

12.

arbeid til nå. Og det er en videreutvikling av dette samarbeidet til alle deler av arbeidslivet som nå være en av hjørnesteinene når kampanjen skal settes ut i livet.

Ved felles innsats og samarbeid kan vi make de oppgaver som denne kampanjen retter søkelyset mot, til beste for alle. La denne kampanje bli en del av den felles innsats som fører til oppfyllelse av våre felles ønsker om at 1982 virkelig skal bli godt og fremgangsrikt for Norge.